

Asia: VN/8321/2024

Lausuntopyyntö hallintarekisteröidyille osakkeille maksettavan osingon TRACE-mallin kehittämistarpeista

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Valtiovarainministeriölle

VN/8321/2024

Hallintarekisteröidyille osakkeille maksettavan osingon TRACE-mallin kehittämistarpeista

TOIMIVA OSINKOJEN LÄHDEVEROTUS KESKEINEN OSA KILPAILUKYKYÄ

Keskuskauppakamari katsoo, että hyvin toimiva osinkojen lähdeverojärjestelmä on olennainen osa kansainvälisesti kilpailukykyistä verojärjestelmää ja tehokkaita pääomamarkkinoita. Osinkojen lähdeverojärjestelmällä on olennainen vaikutus siihen, miten houkuttelevaksi ulkomaiset sijoittajat kokevat sijoittamisen Suomessa listattuihin pörssiyhtiöihin.

Osinkojen lähdeverojärjestelmät voidaan karkeasti jakaa järjestelmiin, joissa verosopimuksen perusteella myönnettävä lähdeveron alennus myönnetään joko lähteellä osinkoa maksettaessa (“benefit at source”) tai jälkikäteen hakemuksella lähdeveronpalautusmenettelyssä (“refund procedure”). Myös EU:n FASTER-direktiivi tunnistaa molemmat menettelyt, ja direktiivin keskeisiin tavoitteisiin kuuluu se, että lähdeverotus voitaisiin toteuttaa oikeansuuruisena mahdollisimman nopeasti. Kansainvälisesti kilpailukykyisempänä pidetään ensin mainittua järjestelmää, jossa tavoitteena on periä oikeansuuruinen vero jo osinkoa maksettaessa ja siten välttää hallinnollisesti raskaampi ja aikaa vievä jälkikäteinen palautusmenettely.

Keskuskauppakamarin käsityksen mukaan tarve jälkikäteisille palautusmenettelyille on noussut merkittävästi TRACE-mallin käyttöönoton jälkeen. TRACE-mallin keskeisimpänä kehitystarpeena on Keskuskauppakamarin näkemyksen mukaan se, että jatkossa lähdeveroetuuksia olisi mahdollista myöntää lähteellä nykyistä useammin.

Keskuskauppakamari kiinnittää huomiota siihen, että EU-tasolla pörssikauppojen selvitysaikaa on tarkoitus lyhentää nykyisestä T+2:sta (kauppapäivä + 2 päivää) T+1:een. Siirtymä on tarkoitus toteuttaa arviolta lokakuussa 2027. Lyhyempi selvitysaika aiheuttaa väistämättä paineita siihen, että arvo-osuusjärjestelmässä siirryttäisiin soveltamaan kansainvälisiä standardeja myös yhtiötapahtumiin, kuten osingonmaksuun, liittyen. Keskuskauppakamarin näkemyksen mukaan selvityksen yhteydessä olisi siksi tärkeää varmistaa myös se, ettei osinkojen verotusmenettelystä (lähdeverotus ja ennakonpidätys) aiheudu arvo-osuusjärjestelmän prosesseihin sellaisia käytännön ongelmia tai hankaluuksia, jotka voisivat vaikuttaa haitallisesti Suomen pääomamarkkinoiden kilpailukykyyn.

Keskuskauppakamari tunnistaa seuraavat kehityskohteet, joiden toteuttamismahdollisuuksia tulisi arvioida TRACE-mallin kehittämistarpeita koskevassa selvityksessä:

SÄILYTTÄJÄYHTEISÖN SELVITYSVELVOLLISUUDEN SISÄLTÖÄ TULISI TÄSMENTÄÄ

TRACE-mallissa rekisteröityneellä säilyttäjällä on velvollisuus varmistua siitä, että osingonsaaja on oikeutettu verosopimusetuuksiin eli että osingonsaajaa voidaan pitää verosopimuksessa tarkoitettuna osinkotulon tosiasiallisena edunsaajana ("beneficial owner"). Selvitysvelvollisuuden sisältöä ei kuitenkaan määritellä riittävän tarkasti laissa.

Rekisteröitynyt säilyttäjä on vastuussa virheensä johdosta perimättä jääneestä verosta, jos se on ilmoittanut ottavansa osingot vastuulleen tai ilmoittanut osingonsaajatiedot vuosi-ilmoituksella Verohallinnolle. Säilyttäjä vapautuu vastuusta vain, jos se osoittaa toimineensa huolellisesti niin, ettei kyse ole sen laiminlyönnistä.

Käytännössä edellä mainitusta yhdistelmästä eli selonottovelvollisuuden laajuuden epäselvyydestä ja rekisteröityneen säilyttäjän ankarasta verovastuusta on Keskuskauppakamarin käsityksen mukaan seurannut se, että säilyttäjät soveltavat hiemankin epäselvissä tilanteissa kaavamaisesti 35 %:n lähdeveropidätystä ulkomaille maksettuihin osinkoihin kaiken verovastuun välttämiseksi (ks. myös seuraava kohta).

Keskuskauppakamari katsoo, että TRACE-mallin kehittämistä koskevassa selvityksessä tulisi selvittää mahdollisuudet säätää laissa riittävän tarkasti määrittelystä, kohtuullisesta ja myös käytännössä

toteuttamiskelpoisesta säilyttäjän selvitysvelvollisuudesta, jonka täyttämällä säilyttäjä voisi myöntää verosopimusetuudet lähteellä ilman kohtuutonta riskiä verovastuusta alipidätystilanteessa.

35 %:N LÄHDEVEROKANTAA TULISI ALENTAA

Toinen kehittämiskohde on Keskuskauppakamarin näkemyksen mukaan TRACE-malliin kytketty korotettu 35 %:n lähdevero, joka on pidätettävä tilanteessa, jossa rekisteröitynyt säilyttäjä ei toimita osingonsaajan loppusaajatietoja vuosi-ilmoituksella. Käytännössä 35 %:n lähdeveron pidättäminen vapauttaa säilyttäjäyhteisön kaikesta verovastuusta, minkä vuoksi sen periminen voi olla säilyttäjän riskien minimoinnin näkökulmasta tarkoituksenmukaisin vaihtoehto. Osingonsaajalle 35 %:n veron periminen merkitsee kuitenkin huomattavaa kassavirtahaittaa ja lisääntyvää hallinnollista taakkaa paitsi osingonsaajalle niin myös Verohallinnolle. Toisaalta veronsaajan näkökulmasta palautuksiin liittyy korkoseuraamukset, jotka tosiasiallisesti pienentävät lähdeveron tuottoa. Keskuskauppakamari katsoo, että 35 %:n verokantaa tulisi alentaa nykyisestä. Verokanta on kansainvälisessäkin vertailussa poikkeuksellisen korkea ja aiheuttaa mainehaittaa Suomelle sijoituskohteena. On myös poikkeuksellista, että lähdeverokanta on lähes kaksinkertainen yhteisöverokantaan verrattuna.

TRACE-mallin kehittämistarpeita koskevassa selvityksessä tulisi myös arvioida myös alempaan kansalliseen lähdeverokantaan (nyt yhteisöillä 20 % ja muilla verovelvollisilla 30 %) siirtymisen vaikutuksia. Jos kansallinen lähdeverokanta asetettaisiin 15 %:iin, verosopimusetuksien myöntäminen rajoittuisi tilanteisiin, joissa verosopimuksen mukainen verokanta on alle 15 %:ia. Tämä keventäisi huomattavasti TRACE-mallista aiheutuvaa hallinnollista taakkaa sekä osingonsaajien, säilyttäjien että Verohallinnon näkökulmasta. On oletettavaa, että verosuunnitteluintressi osinkojen lähdeverotuksessa kohdistuu nimenomaan tilanteisiin, joissa verosopimuksen mukainen lähdeverokanta on 0 %. Alempaan kansalliseen verokantaan perustuvassa järjestelmässä sekä säilyttäjät että Verohallinto voisivat keskittää resurssit tällaisten tilanteiden asianmukaiseen selvittämiseen nykyistä järjestelmää paremmin. Myös FASTER-direktiivissä tunnistetaan nimenomaan lähdeverovapautustilanteet riskillisimpinä tilanteita.

LIIKKEESEENLASKIJAN TOISSIJAISESTA VEROVASTUUSTA TULISI LUOPUA

TRACE-mallissa ensisijainen vastuu lähdeveron pidättämisestä oikeansuuruisena lähteellä on rekisteröityneellä säilyttäjällä. Osingon maksajalla eli liikkeeseenlaskijalla säilyy kuitenkin toissijainen verovastuu osingoista. Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että jos rekisteröitynyt säilyttäjä jättäisi maksamatta sille määrätyn veron, määrätään vero myös maksajalle turvaamistarkoituksessa erillisenä velvoitteena. Keskuskauppakamari katsoo, että maksajan toissijainen verovastuu on kohtuuton, koska maksajalla ei ole TRACE-järjestelmän toimintaperiaatteiden mukaisesti vastuuta - tai edes mahdollisuutta - varmistaa säilyttäjän myöntämien lähdeveroetuksien oikeellisuutta osinkoa maksettaessa. Rekisteröityneet säilyttäjät ovat viranomaisvalvonnassa olevia finanssialan toimijoita, joihin kohdistuvat kattavat vakavaraisuus-, riskienhallinta- ja compliance-vaatimukset. Keskuskauppakamari katsoo, että TRACE-lainsäädännössä tulisi lähteä siitä, että rekisteröityneet

säilyttäjät pystyvät tosiasiassa selviytymään myös vastuista, joita voi aiheutua väärin myönnettyistä lähdeveroetuksista. Näin ollen maksajalle asetetusta toissijaisesta verovastuusta voitaisiin luopua tarpeettomana.

KESKUSKAUPPAKAMARI

Tomi Viitala

Ville Kajala

Johtava veroasiantuntija

Johtava asiantuntija, yhtiö- ja arvopaperimarkkinaoikeus

Viitala Tomi
Keskuskauppakamari